

csak alig: lehetőségeit tekintve kétségkívül méltó lenne talán még többre is, ám gyakorlatilag... Folyton-folyvást irtóztató pácban van.

Egy ön- és közveszélyes alak.

Csakúgy, mint az Első Szerző, aki azt akarja velünk elhithetni, mintha kezdetben, vagyis évmilliókon át, Istennel és természetel az emberpár békében élt volna, ellenben mikor életükben először rossz fát tettek a tűzre, ellene szegültek Istennek, azzal egy csapásra, sőt egyszer s mindenkorra, azonnal kigolyózták magukat az Édenkertből.

Még jóformán el sem kezdődött az Elbeszélés, és már vége is lett.

Ezen nem szoktak fennakadni az elemzők. Úgy gondolják, hogy az Elbeszélés, a Nagy Narratíva éppen ezzel kezdődik, s ami addig történt, amit nem hallottunk még soha eldandolni, azzal semmi dolgunk, az nem része az ember és az Isten viszonyának megromlásáról szóló Nagy Elbeszélésnek. Mégis, az embert nem hagyja nyugodni a kíváncsiság: Isten és Ember hogyan éltek együtt a Kertben, mikor még felhőtlenül szerették egymást?

Mi történt akkor?

Miben nyilvánult meg kölcsönös szeretetük egymás iránt?

Érteni vélem Első Szerző ingerültségét. Ezt a kérdést már feltették neki néhányszor az elmúlt néhány évezredben bizonyos kétes elemek, írók rendszerint. Mert ők tudják, hogy történet csak konfliktusból születhet. Mármost egy európai sztoriban. Minél keményebb az ellentét, képviselőik minél sűrűbben csapnak össze, annál lényegesebbnek, amellet annál érdekesebbnek is tűnik a cselekmény a közönség, a hallgató, a néző számára. (Mert az európai kultúrában a közönségnek hallgatnia kell, és csak néző lehet, maga nem cselekedhet. Már ha az előadástól látni akar valamit.) De nem biztos, hogy a valóságban is az történt. A patak vize láthatatlan, ha nem áll útjába semmi. Minél több és nagyobb szikla torlaszolja el az útját, annál hevesebb a víz kanyargása, hogy mégis előre jusson, megtalálja az útját. Annál jobban látható. Annál inkább ábrázolható.

De ki meri azt állítani, hogy ami nem ábrázolható, az nincs?

Többnyire az emberek sem emlékeznek édeni hangulatú csecsemőveikből semmire, de azt mégsem merészelik állítani, hogy akkoriban nem történt velük semmi fontos. Ellenkezőleg, sejtik, és (a csecsemők tanulásával foglalkozó) szakemberek határozottan állítják, hogy minden igazán fontos akkor történik a kis Ádámmal és Évával, mikor a környező valósággal történő első találkozásai során tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő világról. Ami nem genetikusan örökölt, nem adott az emberben, hanem csak az evilági tapasztalat minősége eredményezi (arányaiban állítólag ez elenyészik a genetikusan örökölt: adothoz képest), az is ebben az első időszakban alapozódik meg. Az Első Szerző is megtapasztalta – méghozzá milyen eredményesen! – csecsemőkorát. Ádám és Éva azért viselkedik az Édenkertben úgy, ahogy viselkedik, mert ott születettek, az Első Szerző lelkében, képzeletében. Csak azt csinálják, amikor bajt csinálnak, azt a tempót veszik fel, amit tőle tanultak. Teremtőjük önnön képére és hasonlatosságára teremtette őket. Azonkívül a lelkükre kötötte, hogy rajta kívül mindenkin uralkodjanak, még önmagukon is, tehát mindent szabad nekik, és mindent ehetnek is, csak egy fáról nem szabad enniük, hogy mi a baj vele, azt ügyse értenék, hála a jó istennek, elég az hozzá, hogy ha esznek belőle, jól meg fognak halni. (Ami ugyebár csak kétszer történhet mindenkivel: először és utoljára, tehát nem érdemes vele kísérletezni, mert a tanulásnak nem lehet gyümölcse.) Mire valaki, fene tudja kicsoda – ugyan ki tud beszélni az Édenben a Teremtőn és az ő képére és hasonlatosságára teremtettek kivül? –, talán az az érdekes Kígyó, aki minden állat közül a leghallgatagabb (az benne a veszélyes, hogy figyelmeztetés nélkül támad, ám csakis abban az esetben, ha kikezdünk vele: rálépünk, vagy megfogjuk a farkát), na ez a nő fülét tisztára nyalja tetetett, gúnyos álmétkodásával.

– Jé, ti semmi jóból nem kaphattok, tényleg? Faterkám elintézte? Dehát miért ilyen kegyetlen hozzátok?

Mire az alvó Ádám mellett unatkozó Asszony rákvörösen, ki-kihagyó lélegzettel mentegetni kezdi az ő teremtő urát, akiről titokban, magában úgy vélekedik, hogy akar is adni neki valakit – lám csak, férjhez adta – meg nem is, hejsze! Ádám nem isten, nem író, nem teremtő, csak ember, ám mindezt egy világért sem óhajtja a miatta felmeredő, vele szóba elegyedő Kígyó orrára kötni. Csak hogy ez nem könnyű neki, mert elhagyatottságában nagy ám a beszélhetnékje! Nem csoda. A Bibliában eddig egy árva szót sem szóltak hozzá. Lámpalázás ügytelenséggel a Paradicsomban bennfentes Kiskedvenc és a tájékozatlan Fialtal Tyúk maszkját váltogatva, kábé azt mondja Kígyó komának:

– Ne csábítgassá görbén, hallod é! Te semmit se tudsz. Épp az, hogy mindehét odaadja nekünk Tata. Bármit ehetünk. Csupán azt kérte, hogy a legnagyobb fát hagyjuk, azt meg se érintsük, mert a gyümölcsétől feldobjuk a talpunk.

Erre a gaz Kélgő: – Na és akkor mi van?

Évi: – Gőzöm sincs.

Kígyó: – Na látod. Miről beszélsz? „Halál.” Szerinted van olyan, hogy nincs?

Ezen aztán Éva eltűnődött csöppet.

Éva: – Nem tudom.

Kígyó: – Áhá. Szóval, nem tudod. És mit gondolsz, ő se kajál róla?

Éva: – Ne beszéljél róla kis óvel.

Kígyó: – Honnan gondolod, hogy én kis óvel beszélek róla?

Éva: – Ne gyere közelebb.

Kígyó: (közelebb megy) – Ha megkóstolnád ezt itt, nézz ide, hoztam neked egyet, olyan gyönyört éreznél, amelyet te Ádámtól soha nem fogsz kapni. De Ádám se tőled. Mert ezt csak az tudja értékelni, aki abból is mer enni, ami tilos. Akkor olyanok lesztek, mint ő. Ezt nem szeretné ő. Holott ha meg mernétek tenni, rögtön megtudnátok, mitől döglök a légy!

Éva: – Tudom én azt anélkül is.

Mondta, azzal megfogta a kígyót a nyakánál, és leharapta a fejét. Sőt, nyomban le is nyelte, annak rendje és módja szerint. Erre persze mindjárt beleköltözött a Kígyó a szívébe. Úgy, ahogy a Kígyóba meg a Sátán, az Isten Ellen Lázadó Főasszisztens, aki szintén lenyelette magát, ő még a Kígyóval. (Hát az benne a poén, hogy a Kígyó különben nem is lett volna képes beszélni, neki nincs logosza, mivel süket állat!)

De Éva ezt nem tudta.

Mert még mindig nem evett a gyümölcsből.

El is határozta, hogy legalább csak megnézi magának. Azt a fát. Nem azért, hogy egyen róla, á, csak megnézi messziről, hogy mégis milyen. Mi milyen rajta. És mekkora. Mert az asszonyoknak mindig azon jár a feje, semmi más. A háztartási kérdéseken. Eddig nem nézte meg, mert Ádám nyilván nem engedte meg neki. Igyekeztek nem is beszélni róla. Hogy elkerüljék a halált. Bár nem tudták, mi az.

Semmit se tudtak.

No, nem húzom tovább, nem cifrázom itt a történeteket, legfőbb vágyam most, hogy a mai néző és hallgató pontosan az Első Szerző szándékai szerint értelmezze a Genézis sokezer éves valóságshow-jának forgatókönyvét:

Éva először is elkövette azt a hibát, hogy megnézte, mi az, ami tilos. És szépnek látta, vonzónak látta azt. Bűn. Mi több, kíváncsnak! Fertelem. Majomparádé. Mintha az isteni tudás látna különbséget a dolgok közt! A szemek kocsányon lógott, amint megpillantotta a tudás érett gyümölcsét, sőt, a kocsányon lógó szemek is kéjelgett, midőn pillantása valósággal letapizta a *gyümölcs* kerekességét, puhaságát, ámde mégis keménységét... Yami, yami, nyam, nyam. Kell bele, pociba.

Ámde, feleim az Úrban, prédikálja Első Szerző, Éva anyánk abban a pillanatban már azt is tudta, hogy ő most rosszat tesz, hogy a bűnben fetreng: onnan tudta, hogy annyira jólesett neki. Lelkifurdalása támadt.

Ami földi jó, az tilos.

Éppen azért nem szabad rá kíváncsinak lenni: semmire nem szabad kíváncsinak lenni, ami tilos, mert lehet, hogy vonz, de a vége aztán katzenjammer, keserves büntudat.

Ezt Isten rendelte így.

A tisztességes embernek büntudata van.

Ez benne a rossz, mármost a tilos megtapasztalásában. Hogy az első pillanatban hívogató, vonzó, a következő pillanatban (megismerni) kimondhatatlan gyönyör, birtoklása valamiféle büszkeséggel is megajándékozta az embert, de a harmadik pillanatban jóvátehetetlen minden. Megrohad az egész. Most már sose lesz jó. Nem leszünk jók soha többé, szuggerralja Első Szerző. Mert nem tartottuk be a felső utasítást.

Porból vétettünk, szarrá lettünk.

Miért is?

Éva, amint kóstolt a jó és a gonosz megkülönböztetésének képességét adó fáról, rögtön tudta, hogy ilyen finomat még életében nem evett, és azzal áltatta magát, hogy talán azért nem baj ez, mert ha az ember is érdemes rá, ezáltal minden falatja az emberi haladást is szolgálja: okosabb lesz, aki a tudás gyümölcsét fogyasztja. Holott ez nem igaz, sugallja Első Szerző. Ha ez igaz lenne, ha Éva valóban okosabb lenne a tudás birtokában, nem sietne adni a férjének